

O metodę zakładania doświadczeń na terenach nierównych

Dla zakładania doświadczeń polowych, agrotechnicznych, odmianowych i innych wybieramy możliwie najrówniejsze i najbardziej jednolite kawałki pola. Jest to bezwzględnie dobre z punktu widzenia metodyki doświadczalnej i zwiększa ścisłość wyników oraz wymaga mniejszej ilości powtórzeń. Metoda ta ma jednak jedną wadę, a mianowicie daje rezultaty miarodajne jedynie dla gleb równych, zbliżonych do tych, na jakich wykonywano doświadczenie. Jest ona dobra w równinnym pasie wielkich dolin, a zatem na przeważającej części województw: zielonogórskiego, poznańskiego, łódzkiego, warszawskiego, południowej części białostockiego, szczecińskiego i bydgoskiego, północnej wrocławskiego, kieleckiego, lubelskiego, opolskiego i rzeszowskiego oraz w wąskim pasie nadmorskim (Żuławy, płyta Pucka, okolice Sławna itd.).

Natomiast na pozostałych terenach, a więc na całej Wyżynie Pomorskiej i Mazurskiej, na Wyżynie Małopolskiej, a w szczególności na Podkarpaciu i Podsudociu, ten system zakładania doświadczeń daje wyniki miarodajne dla stosunkowo małej ilości gleb, zwłaszcza w terenie górskim i podgórskim, gdzie większość gleb jest bardzo nierówna i niejednolita.

Dlatego też należałoby się zastanowić w jaki sposób należy zakładać doświadczenie, ażeby otrzymywać wyniki miarodajne dla takich właśnie nierównych terenów.

Jako zasadę uważałbym za konieczne powiększenie długości poletek oraz powiększenie ilości powtórzeń, a przede wszystkim odpowiedni kierunek poletek, zależny od zmienności pola.

O ile chodzi o ten ostatni warunek to uważam, że należy wybierać kierunek poletek na terenach falistych zasadniczo z góry na dół, tak żeby każde poletko znajdowało się w różnych poziomach wysokości, a wszystkie poletka jednego bloku w warunkach możliwie podobnych. Można też stosować położenie jednych bloków nad drugimi z tym warunkiem, żeby w każdym bloku leżącym na podobnym poziomie dawać całkowitą ilość powtórzeń. Tak więc możemy doświadczenie z 8 powtórzeniami rozmieścić w ten sposób, że na przykład 2 powtórzenia byłyby w dolnej części skłonu, dalsze 2 na środkowej, dalsze na górnej części, a ostatnie 2 na równinie na samej górze. Na terenach o różnych kierunkach nachylenia pożądane jest rozdzielić doświadczenie na 3 grupy, dając jedną na skłonie południowym, drugą na północnym i trzecią na wschodnim lub zachodnim. Liczba powtórzeń w każdej grupie powinna być nie niższa od czterech.

Dla uniknięcia większych szkód przez splukiwanie w czasie silniejszych deszczów, należy wszystkie uprawy pielęgnacyjne, jak opielania, redlenia itp. przeprowadzać w poprzek kierunku spadku. Jest to tym bardziej pożądane, że wówczas wszystkie czynności są jednakowo i jednocześnie prowadzone na wszystkich poletkach jednego bloku. Przy roślini-

